

EL MAGAZÍN

Divendres, 23 d'abril de 2021

MÚSICA ■

Reediten els deu primers discos de La Trinca, que estaven descatalogats

TECNOLOGIA ■

Els residus electrònics suposen una gran amenaça mediambiental pel planeta

ECONOMIA ■

La poca transparència de la Generalitat en la concessió d'un crèdit als gimnasos DIR

ALBERT LLIMÓS

MIQUEL VILA

Desxifrant el laberint del Parkinson

ENTREVISTA

MIQUEL VILA

“En els últims 15 anys s’ha doblat el nombre de persones amb Parkinson a escala mundial”

El Parkinson és la segona malaltia neurodegenerativa més freqüent després de l’Alzheimer. El grup d’investigació en malalties neurodegeneratives de la Vall d’Hebron Institut de Recerca que lidera Miquel Vila podria haver fet un pas important per aclarir-ne l’origen. La investigació que publicaven a finals de l’any passat a la revista ‘Brain Journal of Neurology’ apunta que el sistema immunitari provocaria el Parkinson a través d’un atac psicotòxic de limfòcits.

**Text: Natàlia Peix
Fotografia: Albert Llimós**

Aquesta investigació posa sobre la taula una hipòtesi més de les que hi ha sobre les causes del Parkinson o permet fer un pas endavant més en aquest sentit?

Seria un pas més endavant i concretament aquest treball que vam publicar recentment forma part d’un projecte més general, que de fet ja va començar també amb una publicació que va tenir una certa repercussió l’any 2019. Aquesta publicació seria una mica la continuació. Bàsicament a la malaltia de Parkinson el que es produeix és la degeneració d’un determinat tipus de neurones molt concret, que són neurones que produeixen la substància dopamina, un neurotransmissor que serveix al cervell per controlar el moviment voluntari. Els pacients de Parkinson al perdre aquestes neurones que produeixen dopamina perden dopamina al cervell i això fa que es perdi aquest control del moviment i aparegui la simptomatologia típica de la malaltia, que és sobretot de tipus motor. Els costa caminar, un alentiment motor molt important, una rigidesa molt important també, inestabilitat postural i també l’aparició de tremolor que és el que la gent moltes vegades associa més al Parkinson però que en realitat no sempre hi és. El que sí que sempre hi és és aquesta rigidesa molt important i aquesta dificultat a iniciar el moviment voluntari i a poder caminar. En aquesta malaltia, aquestes neurones que produeixen la dopamina també es caracteritzen perquè al llarg de la vida d’una persona aquestes neurones van acumulant al seu interior un pigment

de color marró que s’anomena neuromelanina perquè és similar al pigment de la pell melanina de quan ens toca el sol i ens posem morens i ens tornem d’aquest color. És un pigment similar a la melanina però a l’interior de les neurones. Es produeix en aquestes neurones en particular pel propi funcionament o pel propi metabolisme de la dopamina. La mateixa producció i l’oxidació de la dopamina a mesura que aquestes neurones van funcionant van acumulant aquest pigment al seu interior. I és un pigment que es comença a visualitzar als cervells humans a partir dels 3 anys i les neurones no tenen els mecanismes per degradar-lo ni per eliminar-lo i per tant amb l’edat es va acumulant, de manera que la neurona arriba a estar ocupada gairebé totalment per aquest pigment de color marró a mesura que anem envellint. De fet, aquesta regió del cervell s’anomena substància negra perquè conté aquest pigment. Si es mira un cervell d’un humà envellit pots veure directament sense cap tipus de microscopi a simple vista aquesta regió fosca. De fet, es coneix des de fa 100 anys que les neurones que tenen aquest pigment són les que degeneren de manera preferencial en la malaltia de Parkinson. Un estudiant de doctorat de l’hospital de la Salpêtrière de París fa 100 anys va ser el primer que va estudiar de manera sistemàtica cervells de pacients de Parkinson comparant-los amb els de persones sense Parkinson, i com que aquesta zona de la substància negra es veu directament a simple vista, el primer que va veure era que els cervells de Parkinson aquesta zona de la substància negra es perdia perquè es perdien aquestes neurones que tenen aquest pigment.

En la investigació que comentàvem apunten a una possible causa que explicaria aquesta reducció i que estaria vinculada al sistema immunitari.

Aquí el sistema immunitari el que faria seria contribuir a la progressió de la mort neuronal, de la malaltia, però d'una manera molt inicial. Tot i que fa 100 anys que se sap que aquestes neurones degeneren, el rol que pugui tenir aquest pigment en el funcionament de la neurona no es coneixia fins ara per una raó tan simple com que els animals d'experimentació que fem servir al laboratori per estudiar la malaltia no tenen aquest pigment, no tenen neuromelanina. Aquestes grans acumulacions de neuromelanina en aquestes neurones és típic del cervell humà. El Parkinson és una malaltia que apareix de forma espontània només en humans. No s'ha vist en cap altra espècie. Nosaltres per poder determinar si l'acumulació d'aquest pigment a l'interior d'aquestes neurones podia acabar causant disfunció neuronal i mort neuronal, el primer que vam haver de fer va ser crear un model experimental animal que produís aquest pigment. El primer que vam fer va ser per manipulació genètica crear rates i ratolins que produeixen neuromelanina. La van acumulant al llarg del temps, les rates i ratolins viuen uns dos anys, i arriben a uns nivells d'acumulació similars a cervells humans envellits. Utilitzant aquests animals el que vam veure és que a mesura que aquestes neurones van acumulant neuromelanina al seu interior arriba un moment que comencen a aparèixer alteracions de la funció d'aquestes neurones i comencen a degenerar. Aquests animals acaben presentant totes les característiques típiques de la malaltia de Parkinson. Un punt important és que en aquestes neurones que comencen a degenerar, la neuromelanina surt de la neurona i queda fora de la cèl·lula però dins del cervell. Llavors, el sistema immunitari propi del cervell el que fa és intentar eliminar aquest pigment que ha quedat fora de la neurona i s'activa aquest sistema immunitari propi del cervell per intentar eliminar aquest pigment. Però com que les neurones van degenerant i cada cop hi ha més pigment que es va acumulant fora de la neurona cada cop es va activant més aquest sistema immunitari, de manera que hi ha una hiperactivitat i no només degrada aquest pigment i que s'ha de treure del cervell sinó que també acaba provocant la degeneració de les neurones que estan al voltant que encara estan sanes. Aquí és on no només les cèl·lules pròpies del sistema immunitari del cervell estan actuant sinó que també reben l'ajuda de l'activació del sistema immunitari de fora del cervell, perifèric, que normalment s'activa per eliminar virus o altres agents exògens que afecten la persona. Aquestes també s'activen i penetren en el cervell per acabar d'eliminar aquest pigment i són tan eficients que acaben destruint també les neurones que encara queden, per la qual cosa contribueixen a la progressió de la degeneració.

L'ha sorprès el resultat?

En aquest sentit, això era una cosa que fins ara no s'havia pogut estudiar perquè no existia el model experimental animal i no se sabia si podia estar contribuint o no a la neurodegeneració de la malaltia de Parkinson. Si poguéssim actuar a aquest nivell podríem evitar que s'acumuli aquest pigment amb l'edat per sobre d'aquest llindar patològic. Això estem estudiant maneres de com evitar-ho. Les neurones al llarg de l'evolució no han desenvolupat sistemes per eliminar o per degradar aquest pigment, principalment perquè fins fa 100 anys l'esperança de vida mitjana era de 50 anys, que és quan comença a augmentar el risc de la malaltia de Parkinson. També es podria actuar terapèuticament evitant aquesta activació excessiva del sistema immunitari.

En un futur més o menys llunyà hi ha la possibilitat de la curació del Parkinson?

Evidentment és una malaltia que en aquests moments és incurable. Realment no es pot aturar la mort neuronal, tot i que té un tractament simptomàtic que permet controlar els símptomes els primers anys de la malaltia. Però com que no n'ataca

“Es considera que la malaltia en realitat ja ha començat 15 o 20 anys abans d'aparèixer els primers símptomes”

“Hi hauria la perspectiva de poder actuar a un nivell que permetria aturar la mort neuronal i, fins i tot, prevenir-la”

l'arrel, que és la mort de les neurones, llavors és incurable. Amb aquest estudi sí que hi hauria la perspectiva de poder actuar a un nivell que permetria aturar la mort neuronal i fins i tot prevenir-la. De fet, estem estudiant no només maneres d'eliminar aquest pigment de la neurona i també d'atenuar aquesta activació excessiva del sistema immunitari sinó que això també ha d'anar acompanyat d'una detecció molt precoç de la malaltia. Actualment quan es detecta la persona ja ha perdut un 40% o

50% de les neurones i això ha d'anar acompanyat amb una detecció al més aviat possible.

Actualment el diagnòstic es produeix quan ja hi ha símptomes físics?

Exacte, de moment no hi ha cap biomarcador indicat pel diagnòstic de la malaltia de Parkinson. Quan la persona ja comença a tenir els primers símptomes de la malaltia i en aquest moment ja ha perdut una gran quantitat de neurones. Es considera que la malaltia en realitat ja ha començat uns 15 o 20 anys abans d'aparèixer aquests símptomes, però fins llavors les neurones que encara quedaven al cervell havia compensat perquè la persona no tingués aquestes alteracions motores. Però quan ja perd una certa quantitat de neurones és quan ja apareix la malaltia.

La malaltia afecta unes 150.000 persones a l'Estat espanyol, una xifra que la Societat Espanyola de Neurologia preveu que es pugui triplicar en 30 anys. Aquesta estimació té a veure amb el fet que milloraria l'esperança de vida i també la diagnosi i els tractaments del Parkinson?

Sí, de fet es considera que és la malaltia neurològica que més està augmentant la incidència perquè s'incrementa l'esperança de vida. En els últims 15 anys s'ha doblat el nombre de persones amb Parkinson a escala mundial, actualment al voltant dels 6 milions, i s'anticipa que el 2040 es dobli un altre cop aquesta xifra. Per tant, és molt important que es puguin desenvolupar aquestes teràpies que ataquin l'arrel de la malaltia, que és la mort neuronal, i permetin aturar, almenys aturar, el procés neurodegeneratiu. De fet, l'ideal seria poder prevenir la malaltia. Estem intentant desenvolupar sistemes per saber els nivells de neuromelanina cerebral que té la persona en una edat determinada perquè tots generem aquest pigment al nostre cervell però els que n'acumulen més, per sobre del llindar patològic, són els que desenvolupen la malaltia. Estem intentant també desenvolupar marcadors de neuroimatge per poder saber a una edat determinada una persona quina quantitat de neuromelanina té al seu cervell i si veiem que s'està acostant a aquell llindar patològic en el qual hi ha risc que la neurona comenci a degenerar poder actuar a nivell terapèutic en aquell moment.

En aquest sentit són optimistes de tenir-ho aviat?

Aviat en ciència... L'espai temporal no és el mateix per un pacient que és pacient ara en aquests moments que a nivell científic, on està tot en fase experimental. Tot el que va de la part experimental en animals a humans ha de passar per tota una sèrie de fases. S'han de realitzar assajos clínics, que tenen diferents fases com ara hem vist amb el tema de la Covid, que aquí s'han accelerat molt els passos. Però en una malaltia crònica degenerativa aquests assajos clínics prenen un cert temps. Per tant, és una cosa que ara de moment està encara en fase experimental però que hi ha la perspectiva que es pugui provar també en humans.

Ja per acabar, ara que fem referència a la Covid-19, s'ha evidenciat algun tipus d'efecte diferent del coronavirus dels pacients amb Parkinson a la població en general?

Sí. S'ha vist que la Covid-19 empitjora la simptomatologia dels pacients de Parkinson. Realment els pacients de Parkinson que han agafat la malaltia o que s'han infectat han empitjorat els seus símptomes. De fet, fins i tot s'han descrit a escala internacional alguns casos, potser quatre o cinc, de pacients que han desenvolupat Parkinson després d'haver tingut la Covid-19, la qual cosa ha donat lloc a especulacions que potser una excessiva activitat immunitària associada al virus podria iniciar aquest procés patològic de la malaltia de Parkinson. De moment no s'ha demostrat que hi hagi una relació de causa efecte, també podria ser que aquestes persones ja tinguessin una predisposició a tenir Parkinson i que el virus hagués desencadenat o accelerat el procés. Però és un tema que s'està estudiant actualment.

OPINIÓ

Xavier Menós

DE PAS

Llibres i llibertat

“La vida és ondulant”, va repetir fins a l'avorriment Josep Pla, tot parafraçant el gran pensador del segle XVI Michel de Montaigne. 500 quilòmetres separen l'Empordà de Pla, amb les seves cases pairals, i el Bordeus de Montaigne, amb els seus edificis senyorials. Ara bé, les vides d'ambdós pensadors van estar marcades per un humanisme que hauria estat impossible sense un estri humil i que moltes vegades resta invisible a les nostres mirades: els llibres.

“La vida és ondulant”. Emborratxats per la tinta digital d'uns aparells anomenats *e-books* i per les urpes d'un gegant anomenat Amazon, fa uns deu anys, no paràvem de llegir articles sobre el tancament de llibreries. A Barcelona la Canuda, que inspiraria el cementiri dels llibres oblidats de Carlos Ruiz Zafón, seria substituïda per un Mango i la Catalunya, per un McDonald's.

“La vida és ondulant”. Ara llegeixo com dues noves llibreries han obert a la ciutat de Lleida en els últims mesos. A La Irreductible del barri de Cappont hi hem de sumar La Fatal a la zona alta de la capital. A Barcelona noms com Byron, Ona, Arts Libris o Finestres han omplert

de llibres una graella de l'Eixample que estava saturada de comerços destinats a turistes.

La pandèmia del coronavirus, la saturació sensorial provocada per un excés de temps passat davant d'una pantalla i la solitud d'un confinament que es va fer etern han revalorat la companyia silenciosa d'un dels millors invents de

La pandèmia ha revalorat la companyia silenciosa d'un dels millors invents de la humanitat: els llibres

la humanitat: els llibres. Al segle XVI quelcom màgic va succeir: vam canviar el llegir en veu alta en els refectoris dels monestirs a fer-ho en silenci, reclusos en uns *studiolos* que propiciarien la formació de la consciència individual i l'inici d'una nova era: el Renaixement. Tancat en una torre a Bordeus, Michel de

Montaigne escriuria uns assajos atemporals sobre l'essència de l'ésser humà mentre Europa estava sagnant per unes guerres de religió.

Quelcom similar ha succeït el 2020. Mentre l'esclat d'una pandèmia destruïa els somnis d'una societat excessivament cofoia de si mateixa, moltes persones redescobrien el plaer de la lectura. Els ciutadans, tancats en les seves cases, també tornarien a valorar el plaer de comprar local en uns comerços amenaçats per una bombolla turística que tard o d'hora havia d'explotar.

Acostumats a les males notícies, hem de celebrar el retorn de les llibreries de barri i mostrar tot el nostre suport a aquests empresaris que estan aixecant uns nous fars culturals en les nostres ciutats. Per la seva banda, els polítics del nostre país, sempre més pendents dels tuits que de la realitat que els envolta, haurien de prendre nota i pensar a aprovar amb urgència una llei de mecenatge que propulsaria una recuperació del món cultural i científic. En plena pandèmia estem necessitats de més humanitat i menys crits; de menys demagògia i de més humanitat.

Llorenç Capdevila

DE REÜLL

Amagar la mort

El concepte de “petita mort” (pronunciat, sovint, en francès: *la petite mort*) vincula dos camps que tradicionalment han anat més relacionats del que en principi pot semblar: el sexe i la mort. La “petita mort” es refereix al moment en què, durant o després de l'orgasme, algunes persones perden o veuen debilitada la consciència. La naturalesa humana és complicada i enormement contradictòria.

Els humans, influïts definitivament per l'entorn cultural on hem crescut i ens hem socialitzat, acceptem, esquivem, renunciem o reneguem de realitats que ens són properes i que, a més, poden anar canviant. En la majoria de societats occidentals, abans el sexe era tabú. Ara ho és la mort. Els de la meua generació hem assistit al canvi. Els padrins acceptaven la mort amb una conformació que avui pot semblar insòlita, potser perquè morir abans d'hora formava part d'una quotidianitat que ara ens resulta inconcebible: molts infants morien durant els primers mesos de vida, la guerra va fer estralls entre el jovent, la medicina preventiva no existia i moltes malalties que

ara tenen tractament representaven una sentència definitiva. En canvi, el sexe s'amagava. No s'explicava a les escoles, ni se'n parlava amb els fills, ni apareixia al cinema on, com a màxim, es feien petons amb els llavis ben premuts. Els espectacles, acudits o cançons que n'incloïen referències explícites o bé eren

No estem preparats per enfrontar-nos a la pròpia mort, i encara menys a la d'aquells a qui estimem

marginals, o bé manifestacions d'humor hiperbòlic.

Ara el sexe forma part d'una realitat oral, literària, artística i social més o menys normalitzada. Però de la mort costa molt parlar-ne i, encara més, conviure-hi. No estem preparats per enfrontar-nos a la pròpia mort i, encara menys,

a la d'aquells a qui estimem. Ni tan sols concebem que hi hagi malalties incurables, que tan sols admetin acompanyar el malalt en el darrer tram. Només cal veure com s'evita parlar del suïcidi que hi ha en realitat al darrere de molts casos de “mort sobtada” que apareixen a les notícies, o com han augmentat les depressions associades als processos de dol. Ens hem protegit contra la idea de la mort, però no contra la mort, d'una manera semblant a com abans se'ns protegia contra la idea del sexe, però no contra el sexe. Perquè sempre, des que el món és món, si hi ha una cosa segura és que els humans, al llarg de la vida, practicarem el sexe i que, tard o d'hora, morirem. Obviar-ho, amagar-ho o protegir-nos contra aquestes idees no deixa de ser una manera d'infantilitzar-nos. Als infants se'ls amaga la mort per protegir-los, però em temo que aquesta profilaxi s'allarga *sine die*, tant que, quan és l'hora d'enfrontar-nos amb determinades situacions (que, inevitablement, arriben), per bé que mai no les podrem acceptar, aniria bé que hi arribéssim

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

AstraZeneca com a exemple

No em dispenso pas a entrar en la concorreguda opinàtica sobre els valors i defectes de les diverses vacunes, els seus possibles efectes secundaris i, encara menys, a qüestionar cap decisió sobre les opcions preses per les autoritats sanitàries sobre com implementen el procés de vacunació. No hi entenc res, ni ho pretenc. En el tema de la pandèmia segueixo de manera estricta el que van establir les autoritats. Crec que són moments per a una certa disciplina social. No m'interessen els que van de *llestos* i encara menys els negacionistes, tampoc els que veuen en tot plegat conspiracions i, sovint, em cansen tants viròlegs de capçalera dels que tiben reiteradament els programes informatius. Sento dir-ho, sobre aquesta qüestió sobra molta informació. Un exemple de llibre del que es coneix ara com a infoxicació. Massa soroll que no fa sinó generar intranquil·litat i que, qui més qui menys, es cregui amb el dret de tenir idees pròpies sobre el tema. La ignorància acostuma a ser molt atrevida.

M'interessa, això sí, el paper de les indústries farmacèutiques en aquest tema. Sens dubte crucials per generar diverses vacunes en relativament poc temps, però molt condicionades per l'immens negoci que genera un producte en una demanda tan sobtada i d'una dimensió tan ingent. Lògicament, hi ha una inversió que han de recuperar i diguem que es poden entendre unes expectatives raonables de benefici. El problema és que la concepció del que és *raonable* no s'entén de la mateixa manera si ets al costat

del receptor o bé del pagador. Sembla que la Unió Europea no ha fet un paper massa galdós en tot això. Havia de centralitzar les compres a les farmacèutiques intentant evitar una subhasta sobre qui pagava més que ens hauria sortit molt cara, però la seva ineficiència ha portat que cada país –a Espanya fins i tot cada comunitat autònoma– fes la guerra pel seu compte i volgués evidenciar un grau de punyeteria del qual, teòricament, estaven faltats els altres. El desori ha estat notable i qui hi ha sortit guanyant són els operadors. En aquesta guerra, les informacions sobre la fiabilitat de les vacunes ha format part de la confrontació i s'han barrejat informacions mèdiques amb interessos comercials i geopolítics. I així, amb poca base científica, la gent comenta quina modalitat de vacuna vol o no vol. Un disbarat.

AstraZeneca serveix d'exemple, no sobre la major o menor bondat com a tractament, sinó sobre la perversió d'un sistema de patents que dificulta la fabricació de medicaments en moments de pressa, així com un encariment injustificat dels preus. També la dificultat per establir qui té o hauria de tenir la propietat d'allò creat. Perquè, en general, molts dels productes farmacèutics descansen sobre una investigació que ha estat sufragada amb fons públics. En el cas d'aquesta vacuna també coneguda per Oxford, i com explica el diari britànic *The Guardian*, dels 120 milions d'euros invertits, 45 milions els ha aportat el govern britànic, 30 milions la Comissió Europea i bona part de la resta procedien d'entitats tam-

bé finançades amb fons públics (universitats, centres de recerca, fundacions...). El resultat és que l'empresa farmacèutica només hi ha aportat el 3% dels costos d'investigació que han fet possible la vacuna. Ara se'n diu propietària. No és aquest un cas excepcional. Una evidència que el finançament públic és crucial en els fàrmacs contra el coronavirus, però posa en dubte els drets comercials de les empreses privades comercialitzadores i dona tota la raó a aquelles personalitats mundials que han demanat, atenent al moment que vivim, l'alliberament almenys temporal d'aquestes patents. Que es faci negoci a costa de la inversió pública sembla poc justificat.

En una magnífic llibre –*El Estado emprendedor*–, l'economista italiana Mariana Mazzucato va explicar ja fa uns anys com bona part no només de la recerca farmacèutica sinó de la tecnologia disruptiva generada en l'entorn de Silicon Valley era producte, fonamentalment, de la recerca bàsica que es feia amb programes públics, la qual era després hàbilment rendibilitzada per emprenders privats en forma de sofisticats i bonics enginys. Això val per l'algoritme de cerca de Google de tant renom, el Page Rank, com per bona part de la tecnologia que conté l'*smartphone* d'Apple. Uns beneficiaris que després excel·leixen en l'art d'evadir impostos i no respondre a les seves obligacions fiscals. En aquestes situacions, l'Estat a més d'emprendedor sembla comportar-se de manera ingènua i fa fer a la societat el paper de la trista figura.

Susanna Barquín

DE ROSSEGONS

Coses que passen

Gràcies a la tecnologia, que corre molt i avança més, miro una entrevista d'en Buenafuente al Jorge Javier Vázquez de fa un parell d'anys. Són dues persones interessants, es miri com es miri. De l'entrevista, m'he quedat amb un parell de coses (coses!): la referència a Galdós, Benito Pérez, i a les coses que passen.

Deia Jorge Javier Vázquez, llicenciat en Filologia, que *Sálvame*, el programa, li recordava les novel·les de Galdós. Quina troballa! Benito Pérez Galdós és considerat l'exponent del realisme literari espanyol i, diria, un dels més cinematogràfics, d'aquell cinema que arriba a tipus de públic ben diferent, i agrada. *El abuelo i Doña Perfecta* van tenir una versió en cinema l'any 1916 i 1918 respectivament, encara en vida de l'escriptor. Després d'aquestes, i amb versió sonora, se n'han versionat en cinema o televisió altres com ara *Fortunata y Jacinta*, *La loca de la casa*, *Marianela*, *Tristana*, *La fontana de*

oro, *Miau*, *Tormento* i *La de San Quintín*.

Benito Pérez representa el realisme literari, ja ho he dit, i en les seves novel·les hi ha fills il·legítims, amors libidinosos i extraconjugals, relacions simultànies i altres delícies de la vida. Ell mateix, Don Benito, havia tingut una vida que ben bé podria ser una col·lecció de novel·les realistes i un guió de *Sálvame*.

A mi m'agrada especialment la relació que va mantenir amb Emilia Pardo Bazán, Doña Emilia, una escriptora de referència en el naturalisme que també té versió cinematogràfica, amb *Los pazos de Ulloa* com a destacada. Benito i Emilia van mantenir una relació d'amor, admiració, tendresa, infidelitats i m'atreviria a dir passió. Quina altra cosa si no és això perquè Galdós li confessés en una carta que no podia menjar i només fumava des que es va assabentar d'un afer extra de la Bazán? I que la Bazán li contestés que l'hi havia amagat per por de perdre'l?

Ben mirat, té raó Jorge Javier Vázquez que *Sálvame* és com una novel·la de Galdós, amb menys gramàtica i estil. I sorprèn que s'hagi quedat al marge del documental de la temporada, amb la filla d'una cantant que confessa maltractaments, però que calla perquè no en deu ser conscient, d'altres: el d'una mal dita premsa que va fer de l'espectacle amb els fills una forma de viure, i una forma de viure molt bé.

Les coses que passen és un altre dels aspectes amb què em vaig quedar de l'entrevista d'en Buenafuente a Jorge Javier. A la gent, diu Vázquez, li passen coses, i més que li'n passen com més surt de casa –s'entén de la zona de confort–. Segur que és així, segur que quan surts de casa passen més coses que ara. A mi, últimament, no me'n passen gaires, i mira com m'he de veure: mirant entevistes de fa un parell d'anys, gràcies a la tecnologia, que corre molt i avança més.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Miquel Moreno

Un periple per la història del llibre

L'INFINIT DINS D'UN JONC La invenció dels llibres al món antic

Autora: Irene Vallejo
Traducció: Núria Parés
Editorial: Columna Edicions
Lloc i any d'edició: Barcelona, 2020
Nombre de pàgines: 448

Irene Vallejo (Saragossa, 1979) va estudiar Filologia Clàssica i va obtenir el doctorat europeu per les universitats de Saragossa i Florència. Si a les divuit edicions actuals de l'original en castellà (Siruela, 2019) hi afegim els contractes per ser traduït a més d'una vintena d'idiomes, hem de concloure que ens trobem davant d'un fenomen editorial inaudit.

Llibre guardonat el 2020 amb el Premio Nacional de Ensayo. Una obra documentada amb un exhaustiu rigor acadèmic. Vallejo ens endinsa en una apassionada visió polièdrica sobre la història del llibre: l'evolució dels seus suports materials, els progressius avenços de l'escriptura, el llegat dels autors grecollatins i la transmissió i conservació dels seus textos, la pervivència del saber humanista i científic en les biblioteques, les tipologies de la lectura, la multiplicitat de veus narratives de l'oralitat i el seu trànsit secular vers la pàgina escrita... El llibre és un cant a la ingent tasca promoguda des d'antuvi per diverses generacions que han vetllat per la pervivència dels llibres. Ni cap bèl·lic conqueridor, ni cap foc fortuït, ni cap feixisme amb nits de vidres trencats han pogut exterminar la hisenda de trenta segles de la cultura universal. *L'infinít*

en un jonc relaciona magistralment passat i present: de la biblioteca d'Alexandria a la de Sarajevo; del text escrit en un paper, en tauleta d'argila o còdex al llibre electrònic; de l'*Odissea* d'Homer a l'*Ulisses* de Joyce; del teatre d'Èsquil a Bertolt Brecht, de la matemàtica Hipàcia a la filòsofa Hannah Arendt... Un periple multiseular per la veu de narradors orals, escribes, copistes, traductors, llibreters, lectors...

L'autora ha defugit de llistats de referències documentals tot adoptant l'estil directe de la veu del conte, creant així una faula que atrapa els ulls lectors. Escriu amb una prosa espontània, directa, creativa, poètica i d'una exquisida sensibilitat. Una narració en primera persona amb trets autobiogràfics. Fets i anècdotes gregues o llatines conviuen amb citacions a obres de la literatura universal i a pel·lícules actuals. De l'espontani discurs literari, brolla la profunda saviesa del món clàssic de l'autora, qui ens contagia del seu amor als llibres. Llegiu aquest assaig pletòric que flueix com un conte de contes: un viatge a l'antiguitat que, ens paraules de Vallejo, ens aporta llum, ens embolcalla, ens duu ales i ens transporta a territoris on imaginem el futur i on ens retrobem amb l'esperança. Bona lectura!

Joan Cuscó i Clarasó

Pensar-nos i repensar-nos

Aquest breu assaig de Gustau Muñoz és ben escrit, concís i suggestiu. Gustau Muñoz (València, 1951) s'hi mostra com algú que ha paït bé allò de què parla i les seves paraules obliguen a pensar les pròpies opinions i refer punts de vista. La seva exposició ens obre a un diàleg tranquil i enriquidor. Què més li podem demanar a un assaig? Poca cosa més, certament.

Muñoz l'encerta en destacar el caràcter contradictori dels processos històrics i en defensar el pensament crític com a compromís que hem d'assumir per humanitzar-nos, i que ell ha assumit al llarg de la vida. Amb tot, el llibre el trobem massa optimista i en certs moments poc contundent, potser perquè constantment vol trobar l'equilibri per comprendre el sentit tràgic del nostre mode d'ésser (la nostra història, la nostra biografia i la nostra existència), ja que "l'home és agressiu i egoista, depredador i cínic, però també cooperatiu i altruista".

Els nuclis de la reflexió de

Muñoz són el Mediterrani i Europa i la Transició espanyola. Dos vessants imprescindibles de la nostra memòria individual i col·lectiva, del nostre passat en el nostre present. El Mediterrani (cada dia més desballestat i complex), Europa (cada vegada més fosca i inert) i la Transició espanyola (cada dia més desacreditada) són els tres grans mites sobre els quals cal retornar de manera crítica, defensa Muñoz. I té raó si, com diu i fa, som capaços de fer "un esforç de comprensió més enllà dels mites" i si situem l'anàlisi en l'horitzó dels problemes actuals.

La defensa del llegat europeu i del pensament crític (avui tan desgastats i diluïts) m'han recordat el capítol final d'*Eulàlia la Benparlada* (1988), d'Octavi Fullat, en el qual llegim com la capacitat de crear un bon model educatiu topa amb el fet que "l'Europa Occidental es desmaia perquè prefereix la facilitat, el conformisme i el dubte en lloc de la decisió, la frisança i l'afany". Però com aquest desencís i aquesta Europa "fatigada", desorientada i decrepita, tant en Fullat com en Muñoz, han de ser un revulsiu per tornar a estimar-la i per tornar-li a donar vida reivindicant tot el que ha aportat, per exemple, diu Muñoz, els seus elements més alliberadors i universals: el pensament crític, la laïcitat, la ciència i la ciutadania.

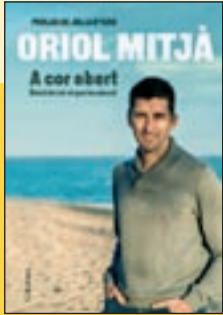
El capítol dedicat a la Transició espanyola, amb un important subapartat dedicat a allò que va passar al País Valencià, és imprescindible per comprendre les trames d'un procés que ara viu un dels seus moments més crítics i la realitat política del País Valencià durant les darreres dècades. I és que tot l'assaig de Muñoz és fet per comprendre críticament el present, i això és el que cal.

ELOGI DEL PENSAMENT CRÍTIC

Autor: Gustau Muñoz
Editorial: Afers
Lloc i any d'edició: Catarroja 2020
Nombre de pàgines: 95

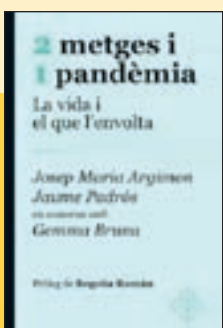

NOVETATS EDITORIALS

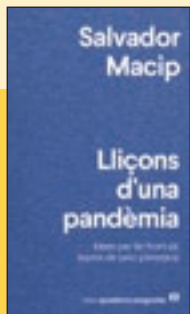
'A cor obert'
Oriol Mitjà
Columna Ed.

“Vull explicar-vos qui soc, quina és la meua manera de pensar i per què de cop i volta aparec en escena”. Això diu Oriol Mitjà en el pròleg. Des de la seva infantesa, la seva vocació o la malaltia que investigava a Papua fins al retorn a Catalunya, quan arriba una pandèmia de la qual havia alertat. I també, és clar, la relació d'un científic amb els polítics.

'2 metges i 1 pandèmia'
Josep M. Argimon i Jaume Padrós / Símbol Ed.

Dos metges significats, el secretari de Salut Pública i el president del Col·legi de Metges de Barcelona, han estat referents de molts catalans durant aquest any i escaig de pandèmia. Ara reflexionen sobre l'experiència en conversa amb Berta Bruna. Parlen de pandèmia, però també d'ètica, del dol, de la gent gran o de model econòmic i social.

'Lliçons d'una pandèmia'
Salvador Macip / Anagrama

Que un virus hagi aconseguit desballestar el nostre món ens ha de fer reflexionar, més enllà de la urgència de la gestió sanitària. Això és el que fa el metge i divulgador científic Salvador Macip en aquest llibre. Què hem fet malament i, sobretot, com ens hem d'organitzar si torna a venir alguna situació semblant? Perquè, tard o d'hora, passarà...

'Repensar l'economia a partir de la pandèmia'
Diversos autors / Ed. Claret

Quan ja veiem l'horitzó de l'afebliment de la pandèmia gràcies a les vacunes, se'ns fa més evident la crisi econòmica que s'ha desencadenat. Guillem López Casasnovas, Adela Suñer, Lucía Caram, Enric Lluç i Bernat Sellarès reflexionen en aquest llibre sobre els canvis que caldrien, a partir de la lliçó rebuda, i que passen per canviar la idea de riquesa.

'L'art de persistir'
David Bueno
Ara Llibres

Tots hem fet una d'aquestes dues coses durant la pandèmia: resistir o persistir. Semblen el mateix, però no ho són, i de fet són dues maneres diferents que té la ment humana per enfrontar-se a situacions desconegudes. David Bueno, biòleg i divulgador científic, s'endinsa en els mecanismes d'aquest gran desconegut que és el cervell.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

Llorenç Soldevila

Sant Martí Xic

“ Hora solar: 7.00 h dia de Sant Jordi

Sant Martí Xic

Ara començo una altra història que espero apassionant, meravellosa. He obert un camí cap a la glòria dels déus i, penso escriure, formosa com aquesta flor, la bellesa rosa que desperta l'emoció dels sentits. Aquí m'hi ha dut la poesia, gosa i toca el cel amb la punta dels dits, diu el poeta, somia en cada solc del vers qui ets a la fotografia, tu tries el personatge de l'obra l'alba daura el color de cada solc del camí; la rosa com l'alegria s'obre a la llum del teu canelobre ”

Gabriel Salvans

AUTOR
Gabriel Salvans
(1951)
OBRA
'100 sonets sol solet'
Gatedicions, 2013
INDRET
Sant Martí Xic
MUNICIPI
Les Masies de Voltregà
COMARCA
Osona

JORDI PUIG

L'ermita de Sant Martí està documentada a partir de 1097 juntament amb Santa Cecília i Sant Hipòlit. També és anomenada Sant Martí del Castell, o amb l'adjectiu de *xic*, el qual sembla contraposat al temple de Sant Martí de Sobremunt, més que no pas a la creença popular que es tracta de la mostra romànica més *xica* de Catalunya. Es troba dalt d'un dels penya-segats de la serra de Sobremunt, als peus de les restes del castell de Voltregà, a 854 metres d'altitud. Va ser restaurada el 1985. Els Amics de Sant Martí Xic, a més a més, han marcat poèticament l'entorn amb la reproducció de versos de Verdaguier, Martí i Pol i Gabriel Salvans. D'ell hem seleccionat un poema escrit a Sant Martí Xic el dia de Sant Jordi.

L'impacte de la pandèmia s'està traduint en llibres que ens poden ajudar a entendre allò que hem viscut i abordar el futur. Aquí n'hem triat 5 que trobareu a les parades d'aquest Sant Jordi.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

169

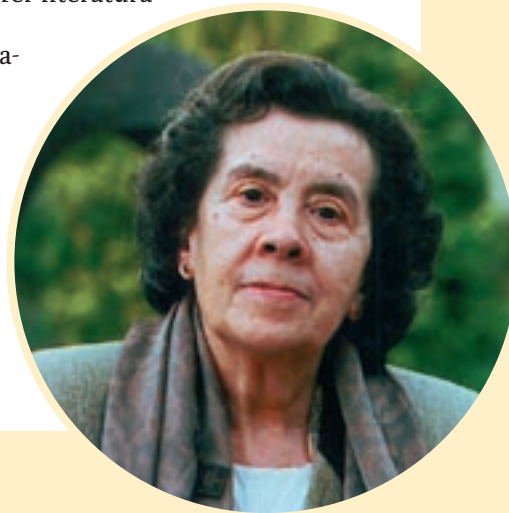
Maria Àngels Anglada i d'Abadal (1930 - 1999)

Nascuda a Vic, des de petita viu la passió per la música, com es reflectirà en alguna de les seves novel·les. Es va llicenciar en Filologia Clàssica i va exercir l'ensenyament a Figueres, on es traslladà el 1961. Coneixedora i apassionada del món clàssic, va traduir textos del llatí i del grec al català.

Va conrear diversos gèneres com la poesia, la narrativa, la crítica literària i l'assaig literari. La seva primera obra destacable va ser *Les closes*, novel·la guanyadora del premi Josep Pla de 1978. A partir d'aquí basteix una robusta trajectòria literària, com ara la novel·la *Sandàlies d'escuma*, que li va suposar guanyar el premi Lletra d'Or el 1985 i el Premio Nacional de la Crítica. Més endavant es publica *Columnes d'hores*, recull de tota la seva poesia fins al 1990; el segueixen *Artemisia* (1990) i sobretot *El violí d'Auschwitz* (1994). En aquesta darrera novel·la, que va tenir molt d'èxit i va ser molt traduïda, ens endinsa en el tènec i abominable món dels camps

de concentració, sense perdre gens de sensibilitat i de tendresa. Se'n va voler fer una pel·lícula amb guió de Jorge Semprún, però que no es va acabar de realitzar. I no podem oblidar *Quadern d'Aram*, una novel·la compromesa que ens explica la tragèdia del poble armeni al començament del s. XX. En els últims anys també va fer literatura per a infants i joves.

Tota una vida dedicada a la literatura i a l'ensenyament de les llengües clàssiques. Justament la mort de Maria Àngels Anglada es va produir el dia de Sant Jordi. A Vic, hi ha un parc que porta el seu nom.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

ENGLISH IN A BITE

ANGLÈS Compound nouns

This week we're going to take a closer look at compound nouns. They are words that are made up of two or more words. Combining verbs, nouns, adjectives, and adverbs can form them. For example, combining *foot* and *ball* gives us the compound noun *football*. Some compound nouns are written as one word: *website*; some are written with a hyphen: *check-in*; and some are written with a space: *bottle opener*. Most are written as one word, but if in doubt, check a good dictionary.

Can you combine the following words to make compound nouns, and then match them to their meaning?

sky	ball	corn	news	pop
moon	house	fast	day	eye
food	paper	dream	sea	bow
rain	honey	green	break	scraper

- 1 A tall building with many stories, usually found in city centres.
- 2 A noisy snack you eat at the cinema.
- 3 A regularly printed document, usually issued daily or weekly, which contains information on what's happening around the world.
- 4 Pleasant thoughts about something you would rather be doing.
- 5 A round organ on your face, which you use for seeing.

CATALÀ Noms compostos

Aquesta setmana farem una ullada detallada als noms compostos. Són paraules que estan fetes de dues o més paraules. Es poden combinar verbs, noms, adjectius i adverbis per formar-los. Per exemple, si combinem *foot* i *ball* obtenim el compost *football*. Alguns compostos s'escriuen com una sola paraula, *website*; altres s'escriuen amb un guionet, *check-in*, i alguns amb un espai, *bottle opener*. La major part, però, s'escriuen com una sola paraula. En cas de dubte consulteu un bon diccionari.

Combineu les següents paraules per fer compostos i associeu-los amb el seu significat:

- 6 An arch of different colours that appears in the sky, and which is caused by the refraction of sunlight through water droplets.
- 7 The meal you eat in the morning.
- 8 Fish or shellfish.
- 9 A building, usually made of glass, which is used for growing plants.
- 10 A holiday taken by a newly married couple, to celebrate their marriage.

Les solucions de la setmana anterior: ■ 1- c; ■ 2- a&c; ■ 3- a; ■ 4- a; ■ 5- b

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

THE BYRDS

'Sweetheart of the Rodeo'

Sony, 1968

Sisè disc de The Byrds i tan bo com els cinc anteriors. Si el 1965 el grup va *inventar* el folk-rock amb *Mr. Tambourine Man*, tres anys després *inventava* el country-rock amb *Sweetheart of the Rodeo*, gràcies això sí a l'ajuda inestimable del gran Gram Parsons, substituït de David Crosby, que mesos abans havia deixat el grup barallat amb els altres i amb la resta del món. El canvi va ser enorme. Són onze cançons que demostraven que el country podia ser tan rocker com qual-sevol altre estil, sempre amb el so inconfundible de la guitarra de 12 cordes de Roger McGuinn i les harmonies vocals tan característiques dels Byrds. La gran majoria de temes són versions de clàssics del country, intercalades entre un parell de composicions no gaire conegudes de Bob Dylan. Només dues cançons són pròpies, i les dues compostes per Parsons: "One Hundred Years from Now" i la meravellosa "Hickory

Wind", que de seguida es va convertir en un èxit d'aquells intemporals, que avui dia encara s'escolta amb emoció. I n'hi ha més: "I Am a Pilgrim", "You Don't Miss Your Water" i "Life in Prison", totes tres encantadores. The Byrds encara van gravar sis discos més, però després d'aquest *Sweetheart of the Rodeo*, de la formació original només hi quedava Roger McGuinn i res no va ser igual. Fins que el grup va passar definitivament a la història l'any 1973.

EL TEST

Juan Gomez (El Sobrino del Diablo)

Primer instrument que vas tocar? Si comptem la veu, he cantat compulsivament des dels 11 anys. La guitarra la vaig agafar amb 14. **Primer grup del qual vas formar part.** Va ser a la UAB i ens dèiem Los Bandidos del Blues. **Primer disc que et vas comprar?** En casset, *Crises* de Mike Oldfield. En vinil, *Saints and Sinners* de Whitesnake. **Quants discos tens?** Passen de 2.000. **Salva'n tres.** *Wildflowers*, de Tom Petty; *Renegade*, de Thin Lizzy, i *Arthur*, de The Kinks. **Grups de capçalera.** Molts. Però a part dels tres anteriors, London Wainwright, Rush, Rory Gallagher, Frank Zappa i Red Hot Chili Peppers. **Un concert (com a públic) per recordar.** Paul Simon a Barcelona a la gira *Graceland* el 1987.

NOTES

Reediten els primers discos de La Trinca per Sant Jordi

Coincidint amb Sant Jordi, tornen els 10 primers discos de La Trinca. Els àlbums que el trio de Canet de Mar format per Josep Maria Mainat, Toni Cruz i Miquel Àngel Pascual va gravar pel segell Edigsa entre 1969 i 1977 s'han reeditat gràcies a un acord amb la discogràfica Discmedi. La Trinca va plegar veles el 1989 i va arribar a editar 42 discos. Els deu primers, però, estaven descatalogats i era gairebé impossible poder-los adquirir. Els 10 discos que s'han reeditat reproduïxen fidelment els primers LP originals amb la mateixa caràtula i carpeta i es presenten en format *digipack*. Per aquest ordre, han ressuscitat *Tots som pops* de 1969, *Festa major* de 1970, *Trincar i riure*

i *L'orgue de gats* de 1971, *Xauxa* de 1972, *Ca Barret* i *Mort de gana* de 1973, *Trincameron* de 1975, *Opus 10* de 1976, i *Vestits de mili-onari*, publicat el 1977. Al mateix temps, també s'ha publicat una caixa que inclou la col·lecció completa amb els 10 CD. La Trinca

va ser el grup més popular dels Països Catalans durant la dècada dels 70 i principis dels anys 80. Van vendre milers de discos i sempre amb una proposta artística basada en la crítica social i política però amb molt de sentit de l'humor, paròdies i una posada en escena espectacular. Del tot imprescindible. I ara, de nou, gràcies a aquesta reedició, a l'abast de tots els públics.

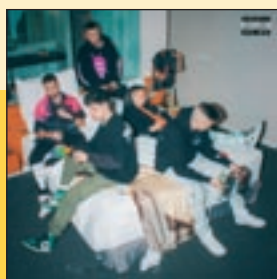
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

OVIDI 4 'L'Ovidi se'n va a la Beckett'

Aquest treball és el particular homenatge del col·lectiu Ovidi 4 (Mireia Vives, David Fernández, Borja Penalba, David Caño) a Ovidi Montllor, ara que fa 26 anys que el d'Alcoi se'n va anar indefinidament de vacances. I l'obra val molt la pena. Es tracta d'un llibre-CD de 164 pàgines que reuneix una acuradíssima antologia de 24 textos i articles, cartelleria i fotografies. I tot, acompanyat d'un disc, el primer dels Ovidi 4, que recull el concert de tancament de la gira *Cuidem-nos* que els músics van fer al juny de 2019 a la Beckett. Un regal ideal per Sant Jordi.

31 FAM 'Jetlag'

Fins a 16 talls inclou el tercer disc dels 31 FAM. I tot i que parteixen del trap i el reggaeton, en aquest àlbum la banda de Sabadell flirteja amb altres gèneres i aconsegueix un resultat molt més madur i ric que en els anteriors. En alguna peça fins i tot s'hi poden sentir instruments orgànics com alguna guitarra o un piano. L'essència urbana, però, no l'han perdut. Això sí, sense renunciar a arribar al gran públic. Una banda a tenir en compte i per afegir al cabàs de la música urbana nostrada al costat de Lildami o Flashy Ice Cream

GUARDAFUEGOS 'Lo que tenga que ser'

Els amants del rock clàssic de tota la vida estan d'enhorabona. I és que la banda del Vendrell Guardafuegos ha tret un nou disc que es fa curt però que és intens i sòlid. L'àlbum s'obre amb *El mundo es suficientemente grande*, una peça que ens recorda Tom Petty, i es tanca amb els aires fronterers d'*Algo que perder*. Pel camí, altres cançons amb pinzellades de soul, gospel i pop i un parell de col·laboradors de luxe: Dani Flaco canta amb la seva veu arrovellada a *Ahora tampoco* i Eva Cabanes posa la veu a *Si puedo volver*, la balada del disc.

TECNOLOGIA

Tecnonews/AMIC

Escombraries electròniques, la gran amenaça per al planeta

La moda d'un sol ús dels dispositius electrònics s'ha convertit en un problema real per al medi ambient i la salut de les persones. Milions de telèfons intel·ligents i altres residus electrònics com frigorífics, televisors, microones o pantalles d'ordinador són rebutjats cada dia quan es podrien continuar utilitzant, amb la consegüent generació de tones de ferral·la electrònica. Les Nacions Unides ja han advertit que els 53 milions de tones de residus electrònics que es generen en l'actualitat cada any es duplicaran amb escreix el 2050, essent el residu que més ràpid creix en el món.

Per la seva banda, des de la plataforma Back Market, líder europeu en el mercat d'aparells i dispositius electrònics reconduccionats que busca fomentar el consum responsable d'aquests aparells, asseguren que, amb un tractament adequat, es podria arribar a reutilitzar entre el 70% i el 90% dels residus electrònics que es produeixen.

D'acord amb la regla de "les 4 erres de l'ecologia", reutilitzar els aparells electrònics és millor solució que no pas reciclar-los, ja que, a més d'allargar la seva vida útil, suposa un menor consum de recursos i energia, permet reduir el volum d'escombraries electròniques i no fa falta reciclar

tant. "Reutilitzar un ordinador és fins a 20 vegades més eficient des del punt de vista energètic que reciclar-lo", apunta Thibaud Hug de Larauze, CEO i cofundador de Back Market. A més, molts dels aparells que es recullen per al seu reciclatge acaben en abocadors il·legals, o són exportats i tractats irregularment per extreure i vendre els materials valuosos que contenen.

Però no es tracta només dels articles en si, sinó dels components perillosos que contenen aquests aparells, com les bateries d'ions de liti, el cadmi, el plom i el mercuri, els productes químics ignífugs i l'àcid corrosiu que s'utilitzen en la seva fabricació. Són molts residus tòxics que, si no es tracten correctament, acaben omplint els abocadors. Cada any s'envien milers de contenidors de residus plàstics i electrònics a països que ja no són capaços de gestionar les muntanyes de residus que arriben als seus ports.

També els metalls preciosos que es rebutgen. Encara que individualment poden ser quantitats petites, en conjunt constitueixen una suma important que s'acumula ràpidament. Per exemple, es calcula que l'or dels residus electrònics del món equival a l'11% de la quantitat total que s'extreu d'aquest metall cada any.

Tot i que segons els experts encara queda molt a millorar en la gestió d'aquests residus, cal destacar que Espanya és ja un dels països europeus que més fomenta la reutilització de dispositius electrònics. De fet, la llei actual sobre el tractament d'aquests productes prioritza el reconduccionament enfront dels processos de reciclatge.

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Palamós, dry Martini i quatre difunts

Durant moltes diades de Sant Jordi, acostumo a enviar un conte que em sembla literàriament superlatiu, d'una llargada ideal per no fer-se carregós, i un contingent d'emotiva humanitat que per moments em fa recuperar l'esperança en el nostre gènere. Truman Capote va escriure *Un record de Nadal* el 1956, quan tot just tenia 32 anys, i personalment em deixaria arrencar un testicle per haver-lo escrit jo mateix. La producció de narrativa curta de Capote és notable, com pràcticament tota la seva obra. Dos anys més tard va publicar *Esmorzar a Tiffany's*, i el 1966 la referencial *A sang freda*, que va estar escrivint durant mitja dècada, d'ençà dels fets que havien passat a Holcomb, Kansas.

La nit del 14 de novembre de 1959, mentre la família de Herb Clutter estaven dormint, dos expresidaris van entrar a la granja on vivien, van lligar, robar i executar a trets quatre membres de la família. Aquest succés hauria passat bastant més desapercebut, si no hagués estat per la forma com Truman Capote va traslladar-se al lloc dels fets, conuiu en la petita i encara commocionada comunitat, entrevistar els protagonistes, i posteriorment confegir un relat que s'ha convertit en mirall on molts altres autors han intentat reflectir-hi les seves obres. El retrat gens maniqueista de l'assassí Perry Smith, i del seu còmplice i en part ideòleg de l'assalt als Clutter, Dick Hickock, t'ajuden a conèixer com tots dos van arribar a cometre l'animalada que van cometre, i a alleujar-te per cadascuna de les persones i animals que van crear-se en les seves

vides i no en van sortir malparats. De fet, Hickock tenia el costum de girar el volant del cotxe amb el qual viatjaven per la geografia nord-americana amb el menyspreable objectiu d'atropellar els gossos rodamons que trobaven a peu de carretera.

A sang freda va ser portat al cinema un any més tard per Richard Brooks –autor del guió del *Cayo Largo* que havia unit a Edward G. Robinson i Humphrey Bogart sota la direcció de John Huston– reforçant la força que la novel·la de no-ficció per narrar un crim real havia obtingut ja entre els lectors. Capote va escriure parts de la novel·la a Palamós, localitat de la qual es va enamorar, on assaboria els dry Martini que li van provocar la insuficiència hepàtica que el van dur a la tomba, i on va passar tres estius. La seva novel·la, immediatament traduïda al català per Avel·lí Artís-Gener és una de les joies de la literatura universal que no li van impedir continuar produint notables obres de la talla del recull de narracions *Música per a camaleons*.

Dilluns, 17 de gener de 1966
Truman Capote publica la novel·la 'A sang freda'

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

CRÈDITS PÚBLICS I TRANSPARÈNCIA

La concessió d'un crèdit d'una societat pública com Avançsa a la cadena de gimnasos DIR ha aixecat una polseguera gens menyspreable. Més enllà de connexions polítiques, altament llamineres, com la vinculació d'aquesta cadena a membres de la família de qui va ser president de la Generalitat per un determinat partit polític (per dir-ho més clar, el *clan* Pujol i Convergència), que mereixeran comentaris inacabables per part de la classe política, la concessió d'aquest crèdit hauria de suscitar un debat més profund sobre els mecanismes d'intervenció de l'administració en l'entramat empresarial. I, en aquest punt –que supera la superficialitat de la batalla partidista tan pròpia de polítics de mirada curta– és convenient remarcar que les conclusions sobre aquesta acció tampoc no deixen el govern en la millor posició.

Les conseqüències econòmiques de la pandèmia han estat dures per a tota mena de sectors, especialment per a aquells en contacte més estret amb l'usuari final. El contacte estret incrementa el risc de contagi amb el consegüent efecte sobre els serveis sanitaris. Aquest ha estat el motiu adduït pel govern per aplicar restriccions que han afectat de manera contundent sectors, com la restauració, l'hostaleria, l'oci nocturn o les arts escèniques. També l'activitat esportiva, tant la federada com la de gimnasos privats, el sector del grup DIR.

Des del primer moment tots els sectors esmentats i molts d'altres s'han apressat a posar de manifest l'impacte de les restriccions imposades pel govern en la seva activitat i, sobretot, en els seus ingressos. Des del govern s'han obert una gran quantitat de línies d'ajut que, pel que es posa de manifest, més malament que no pas bé intenten compensar aquest impacte, sens dubte, greu.

Greu també per a una cadena de gimnasos com DIR, que en els últims anys havia pogut anar obtenint uns beneficis modestos si s'atén a una xifra de negoci de 50 milions d'euros i al seu volum elevat de socis. Després d'alguns exercicis de pèrdues, la cadena havia recuperat el camí dels beneficis, però no és gens agosarat intuir que l'arribada de la pandèmia i el període de tancament de l'activitat que,

segons les dades de la cadena supera els 160 dies, haurà afectat negativament en els resultats.

Passa que aquesta mateixa situació és la que hauran patit altres empreses del mateix sector i també la d'altres rams d'activitat que, en canvi, no han aconseguit la mateixa atenció per part de l'administració que la demostrada amb la concessió d'un crèdit participatiu per valor de 2,6 milions d'euros. És, efectivament, un crèdit: per concepte, i el beneficiari haurà de tornar els diners que li han estat concedits. I és, també, un crèdit participatiu, que significa que si l'empresa no retorna l'import concedit en el termini pactat i les garanties mobiliàries i immobiliàries de l'acord són insuficients per cobrir-lo, l'entitat que ha concedit el préstec –en aquest cas, la Generalitat passarà a obtenir accions de l'empresa.

Aquesta intervenció pública hauria merescut més transparència que la simple reacció del Departament d'Empresa una vegada es va fer públic el crèdit als mitjans de comunicació. El préstec, concedit des del de desembre, no s'ha confirmat fins a l'abril, justament quan un mitjà de comunicació, en

aquest cas el diari *Ara*, en va informar. És transparència el que, a través de diferents iniciatives parlamentàries, s'està reclamant al govern per saber, sobretot, el criteri seguit perquè sigui, precisament DIR, una de les beneficiàries de la línia de crèdit oberta per donar suport a empreses en l'actual context de pandèmia.

Revisades les comunicacions del govern respecte de la línia de crèdit específica que ha beneficiat DIR, hi ha un aspecte que hauria de cridar l'atenció: quan el govern la va fer pública, la va presentar com una eina d'ajut a la reactivació industrial. El que s'ha pogut llegir en els últims dies és que, arran de la Covid, aquesta iniciativa es va obrir a altres sectors empresarials, però d'aquest canvi de criteri no se n'ha parlat fins que el cas ha estat públic.

Dissabte, quan es va saber de la concessió del crèdit a DIR i algunes xarxes socials es van omplir de retrets –més basats en la política que en els criteris econòmics, per cert–, algú va comentar, via Twitter, que si l'empresa en qüestió dugués el nom de "Metales Reunidos" no hi hauria titular (ho deia, per cert, un excap de llista de Convergència i Unió a l'alcaldia de Badalona, per més detalls). Probablement, no. No n'hi hauria perquè no entra en contradicció que es concedeix un préstec a una indústria una línia de crèdit sobre reactivació industrial. Una cadena de gimnasos, per més que tingui un miler de treballadors, no és una indústria.

El problema, en aquest cas, no és que la indústria hagi de ser o no privilegiada (aquest és un altre debat). És que s'han restat fons que haurien d'anar a aquest sector per beneficiar una empresa d'un altre ram d'activitat i el canvi de criteri no s'ha explicat prou. I també és debatible que una cadena de gimnasos hagi arrossegat gairebé un terç de la dotació de la línia de crèdit (2,6 milions sobre nou milions). Si els criteris fossin clars i, en cas que no es mantinguessin, s'expliquessin amb transparència, molts debats serien estalviables. Mentre no es faci així, tota susceptibilitat amb uns recursos públics especialment limitats pels temps de pandèmia és del tot justificada.

INDICADORS

Reducció d'ERTO

El nombre de treballadors en ERTO ha caigut un 17,3% mensual al març, segons el darrer baròmetre de la Cambra de Comerç de Barcelona. El relaxament de les restriccions ha provocat un lleuger repunt en el mercat de treball, amb 29.600 ocupats efectius més respecte al febrer. Per contra, s'ha registrat un augment del volum de sol·licituds de prestació presentades pel col·lectiu d'autònoms.

Exportacions a l'alça

Les exportacions catalanes tornen a créixer. Durant el mes de febrer, les vendes a l'exterior de Catalunya van créixer el 6,4% en termes interanuals, fins a 6.351,5 milions d'euros, segons dades del Ministeri d'Indústria. La dada contrasta amb la caiguda del 10,6% del gener. Les exportacions catalanes van tenir un millor comportament que al conjunt de l'Estat, amb un descens de l'1,9%.

ALEGRIA INTERIOR

Eulàlia Robert, directora de PNL Barcelona

En què ens fixem?

Una de les principals premisses de la metodologia de la programació neurolingüística (PNL) és la subjectivitat de l'experiència humana.

Aquesta subjectivitat ve influïda per molts factors, des dels fets (o detalls) que ens criden l'atenció, l'agudesa dels nostres sentits, l'entrenament a fixar-nos en determinats aspectes visuals, auditius o sensorials, a causa de la nostra professió o estudis (un pintor es fixarà en colors, formes, un músic en els matisos dels sons, etc.), també la nostra experiència estarà influenciada per experiències anteriors (si vaig a un restaurant i m'encanta el menjar, la propera vegada que hi vagi tindrè ja unes expectatives). Altres factors són el conjunt de creences i valors que formen la nostra personalitat, el conjunt de significats que donem als fets que observem, etc.

atenció només a aquells detalls que ens van incomodar una mica. Per exemple, hi havia cua per entrar i vaig passar una mica de fred esperant al carrer, després no hi havia carros i en vaig haver d'anar a buscar un abans de fer la compra, tenia pressa i hi havia molta gent, havien canviat de lloc aquell cafè que m'agrada tant i no el trobava, davant meu a la cua per pagar hi havia una persona que havia deixat el carro *fent cua* i estava acabant de fer la seva compra tranquil·lament, quan em va tocar el torn anaven a tancar la caixa en la qual feia cua i vaig haver de exigir que em atenguessin perquè feia molta estona que m'esperava.

Com ens sentim en recordar tots aquests detalls? Una mica de mal humor?

Ara recordem la compra del supermercat en una clau diferent, parant atenció a aquells detalls que ens van agradar, per exemple: tot i que hi havia cua quan vaig entrar un home jove em va deixar passar perquè no passés fred al carrer, havien canviat el cafè que compro habitualment però un empleat de seguida em va orientar on podia trobar el cafè i a més em va indicar que hi havia una oferta especial, estava tot molt net i ordenat, la fruita i verdura tenien molt bona pinta i vaig comprar productes de proximitat de molt bona relació qualitat preu. Feia temps que s'havia esgotat una salsa especial i aquell dia la vaig trobar i en vaig comprar dos pots. Vaig trobar una amiga que feia mesos que no veia i vam estar xerrant una estona mentre fèiem cua per pagar.

Com ens sentim ara després de recordar aquests detalls de la mateixa experiència? Ara és probable que el nostre humor hagi millorat i fins i tot aparegui un somriure.

En què ens fixem habitualment? Si tenim tendència a fixar-nos en els detalls que no ens agraden, com podem anar practicant una atenció més global i equilibrada?

Abans d'anar a dormir, si recordem els moments agradables del dia, és probable que descansem millor i que a poc a poc anem integrant l'hàbit de fixar-nos en aquells aspectes que ens fan sentir més feliços.

Ho provem?

La gran aportació de la PNL a la comprensió de les nostres emocions i conductes és precisament la simplicitat en l'observació de determinats criteris que ens donen la clau de com vivim el nostre dia a dia.

Comencem per una cosa molt simple, una petita reflexió sobre alguna situació viscuda recentment, pot ser una cosa tan senzilla com la compra al supermercat.

Recordem una compra recent i anem a parar

L'HORÒSCOP

Roser Bona

Del 23-04-2021 al 29-04-2021

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Et reafirmes sense complexos. Defenses el teu parer i el que creus que és teu. Si et deuen diners fas la reclamació pertinent. Despeses per compres en productes de bellesa.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Et sents més connectat al teu món interior i a les teves veritables necessitats. Adoptes una actitud més resilient i implementes activitats com el ioga o la meditació.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Pots conèixer una persona que t'atraurà molt, però sigues curós, no és or tot el que llueix. Insatisfet amb la teva economia, projectes aconseguir una nova font d'ingressos.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Penses a millorar l'economia o a comprar un habitatge. T'agradaria adquirir més seguretat personal i potser cerques llibres d'autoajuda o els consells d'un terapeuta.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

El Sol tens amb Plutó inclina que et sentis obligat a prendre decisions, obligat per les circumstàncies. Tensió amb les figures d'autoritat, com ara el pare o un cap.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Pots tenir una ensopegada verbal amb una persona de la família política. Cal ser prudent per no crear més conflicte. Si ho havies deixat, t'interessa de nou per l'esport.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Temps de mantenir-te al marge i no moure fitxa en allò de què no estàs segur. Prefereixes conservar a arriscar. S'activa un assumpte professional que donaves per perdut.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Dies de compromisos socials i familiars que no podràs eludir. Tot i que ho passaràs bé, també tens necessitat de cercar el teu espai en solitari i no triaràs a fer-ho.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Cuida més la salut. T'anirà bé augmentar les hores de son i posar límits a persones que no aporten res. Despeses inesperades, però comptes amb un ajut per fer-hi front.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Mart a Casa VII pot activar les relacions socials. Notícies d'una persona que aspira a ser la teva parella. Si passes per problemes, reps el suport d'un fill o filla.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

S'activa el sector domèstic. Reformes, decoració i assumptes patrimonials poden estar a l'ordre del dia. Compte amb l'excés de feina i emportar-te els problemes a casa.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Mart a la Casa V inclina a un augment de l'activitat física. Et pots sentir més vital. Passes més temps amb els fills, sobretot si són petits. Pots viure un amor virtual.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

'Los Estados Unidos contra Billie Holiday'

De Lee Daniels.

L'artista i el poder

En un any marcat per l'eclosió de cinema reivindicatiu de la identitat negra, *Los Estados Unidos contra Billie Holiday* de Lee Daniels s'ocupa d'un nou episodi de vergonya i injustícia mitjançant la crònica històrica de la implacable persecució de la qual va ser víctima Billie Holiday de part del govern americà. Billie Holiday, cantant de vida convulsa, és assetjada per culpa d'un tema prohibit per les autoritats, *Strange Fruit*, cançó que evoca sense embuts els linxaments de negres en els estats del sud dels Estats Units.

Més enllà de reflectir la drogodependència de la cantant o la relació més aviat tòxica amb el seu marit, Louis McKay (Rob Morgan), ingredients que podrien decantar el film cap al típic retrat d'artista maleït com fan molts films biogràfics, *Los Estados Unidos contra Billie Holiday* troba un bon punt d'ancoratge en focalitzar la seva mirada també sobre les

relacions conflictives entre l'artista i el poder.

Aquest film de l'afroamericana Lee Daniels, director de l'oscaritzada *Precious* (2009), és un elegant i cuidat film d'època que mostra bon gust en les seves transicions entre temps present i passat o entre el format d'imatges documentals en blanc i negre i el color, amb voluntat de no deixar-se encotillar en el gènere del *biopic*.

No és la primera vegada que la vida i sofriments de Billie Holiday és portada al cinema, ja que fa anys es va estrenar *El ocaso de una estrella* (1972, Sidney J. Furie) amb la cantant Diana Ross interpretant a la cantant de color americana. En aquesta nova aproximació a la figura de Billie Holiday (1915-1959), la seva protagonista, Andra Day, ens regala una interpretació d'alçada que l'ha fet mereixedora d'una nominació a millor actriu en la present edició dels Oscar.

OFERTA CULTURAL

V. Bigas / T. Terradas

Emma Vilarasau i Jordi Bosch, en una comèdia a L'Atlàntida

'La cabra, o qui és Sylvia?', d' Edward Albee

L'Atlàntida, Vic. Diumenge 25 d'abril, 18h.

Jordi Bosch, Emma Vilarasau, Roger Vilà i Jordi Martínez són els intèrprets d'aquesta comèdia del nord-americà Edward Albee en què un prestigiós arquitecte feliçment casat i amb un fill que admira els seus pares guarda un secret que el tortura i que només confessarà a un vell amic, un famós periodista.

Doble ració de Roger Mas

Concert de Roger Mas.

Teatre Centre Manlleu. Divendres 23 d'abril, 20h.

Auditori Teatre de Calldetenes. Dissabte 24 d'abril, 19h.

Acompanyat de Míriam Encinas a les flautes, percussió i dilruba, el cantautor Roger Mas actua aquest cap de setmana per partida doble, a Manlleu i Calldetenes.

Adrià Puntí, a Cardedeu

"De Puntí a Puntí". Concert amb Adrià Puntí. Espai Cultural i Gastronòmic Tarambana, Cardedeu. Dissabte i diumenge, 11.00.

L'artista multidisciplinari s'autovacuna a si mateix amb aquest espectacle. De la guitarra elèctrica a l'acústica i de l'acústica al piano, reversiona les seves pròpies cançons i d'altres artistes.

CINECLUB

CINECLUB VIC
27 d'abril, 20h
L'Atlàntida

'Entre dos aguas'

Catalunya, 2018. Dir.: Isaki Lacuesta.

Isra i Cheito són dos germans gitanos. El primer va ser condemnat a presó per tràfic de drogues i el segon es va allistar a la infanteria de Marina. Quan l'Isra surt de la presó i el Cheito torna d'una llarga missió, tornen a l'illa de San Fernando. El retrobament entre els dos germans porta records de la violenta mort del seu pare, quan tot just eren uns nens.

AC GRANOLLERS
23 i 25 d'abril, 19h
Cinema Edison
VO subtitulada

'Minari'

EUA, 2020. Dir.: Lee Isaac Chung.

David és un nen coreà-americà de 7 anys que veu com a mitjan anys 80 la seva vida canvia de la nit al dia quan el seu pare decideix mudar-se juntament amb tota la seva família a una zona rural d'Arkansas per endegar allà una granja, amb el propòsit de poder aconseguir el somni americà. Globus d'Or a la millor pel·lícula de parla no anglesa.

CINE CLUB ARIC
23 d'abril, 19.30h
Cinema Comtal, Ripoll

'Solo nos queda bailar'

Suècia, 2019. Dir.: Levan Akin.

Merab assaja des que era molt jove a la Companyia Nacional de Dansa de Geòrgia amb la seva parella de ball, Mary. La seva vida fa un tomb quan apareix el despreocupat i carismàtic Irakli i es converteix en el seu rival més poderós, però també en el seu major objecte de desig. En un atmosfera conservadora, Merab s'enfronta a la necessitat d'alliberar-se.

CINEMES

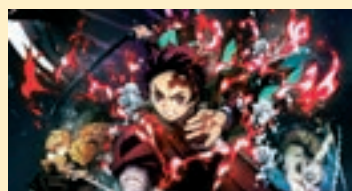
AMANECE EN CALCUTA

Espanya 2021. Dir. José María Zavala. Documental. Documental que mostra el llegat de Santa Teresa de Calcuta a través del testimoniatge de creients espanyols.

DETECTIU CONAN: LA BALA ESCARLATA

Japó 2021. Dir. Tomoka Nagaoka. Animació. El Japó celebra l'imminent inici dels World Sports Games, l'esdeveniment esportiu més gran del món, que tindrà lloc a Tòquio. Un estrany incident durant la festa d'un dels seus més grans patrocinadors publicitaris porta al segrest d'alguns dels executius més importants de la companyia. Conan dedueix que aquests segrestos poden tenir alguna cosa a veure amb els que van tenir lloc 15 anys enrere, quan els WGS es van celebrar a Boston.

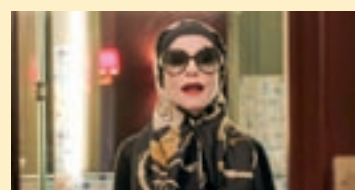
GUARDIANES DE LA NOCHE: TREN INFINITO

Japó 2020. Dir. Haruo Sotozaki. Animació. Tanjiro Kamado i els seus amics del Demon Slayer Corps acompanyen a Kyojuro Rengoku, el Flame Hashira,

per investigar una misteriosa sèrie de desaparicions que ocorren dins d'un tren aparentment infinitament llarg. Poc saben que Enmu, l'última de les Llunes Inferiors dels Dotze Kizuki, també és a bord i els ha preparat un parany.

MAMÁ MARÍA

França 2020. Dir. Jean-Paul Salomé. Amb Isabelle Huppert. Comèdia dramàtica. Patience Portefeux és una traductora especialitzada en escoltes telefòniques per a la brigada d'estupefaents de París. És un treball precari i mal pagat. Un dia, Patience es disposa a fer un favor al problemàtic fill d'una dona i acaba involucrada en un tripijoc de drogues fallit, la qual cosa la deixa amb una pila de cànnabis en la seva possessió. Mentre manté el seu treball en la brigada antidroga, Patience passa a l'altre costat i es converteix en camell.

MORTAL KOMBAT

EUA 2021. Dir. Simon McQuoid. Amb Joe Taslim, Hiroyuki Sanada i Chin Han. Acció. Cole Young, un lluitador d'MMA acostumat

a barallar-se a canvi de diners, desconeix la seva important ascendència i la valuosa herència que està a punt de rebre. Això farà que l'emperador Shang Tsung d'Outworld envii el seu letal guerrer Sub-Zero, un criomand capaç de controlar el gel per caçar-lo. Davant la imminent amenaça, el protagonista, preocupat per la seguretat de la seva família, decideix anar a buscar Sonya Blade seguint les instruccions de Jax, que té la mateixa marca en forma de drac que ell.

OTRA RONDA

Dinamarca 2020. Dir. Thomas Vinterberg. Amb Mads Mikkelsen i Thomas Bo Larsen. Drama. Martin, un professor de Secundària, al costat de tres altres companys de la professió decideixen fer un experiment que consisteix a mantenir un nivell constant d'alcohol en sang durant tot el dia. D'aquesta manera pretenen demostrar que sota la influència de l'alcohol són capaços de millorar en tots els aspectes de la seva vida, i tornar-se més valents i creatius. No obstant això, encara que al principi sembla que els resultats són molt positius, a mesura

que avança l'experiment comença a descarrilar i porta unes conseqüències que els canviaran la vida per sempre.

PENÍNSULA

Corea del Sur 2020. Dir. Yeon Sang-ho. Amb Gang Don-won i Lee Jung-hyun. Thriller. Quatre anys després de l'epidèmia zombi, Corea segueix infestada de monstres i el soldat Jung-seok, que va escapar del país, es veu obligat a tornar a Seül per recuperar un objecte valuós. Allà descobreix que hi ha, encara, persones sanes a la ciutat. Continuació de l'aclamada pel·lícula de zombis *Train to Busan*.

UNA JOVEN PROMETEDORA

Regne Unit 2020. Dir. Emerald Fennell. Amb Carey Mulligan i Bo Burnham. Thriller. Cassie tenia un brillant futur fins que un desagradable incident va espatllar la seva carrera. Ara res a la seva vida és el que sembla: és intel·ligent, audaç i viu una doble vida de nit. Cassie té l'oportunitat d'esmenar tot el que no va sortir bé en el seu passat... venjant-se dels culpables.

UNA VETERINARIA EN LA BORGONYA

França 2019. Dir. Julie Manoukian. Amb Clovis Cornillac i Noémie Schmidt. Comèdia. Al cor de la Borgonya, Nico, l'últim veterinari de la zona, lluita per salvar els seus pacients, la seva clínica i la seva família. Quan Michel, el seu company i mentor, anuncia la seva jubilació, Nico sap que allò difícil encara ha de venir: trobar un nou company. Aquesta serà Alexandra, una recentment graduada brillant, misantropa i que no té cap desig d'enterrar-se al poble de la seva infància. Aconseguirà Nico que es quedi?

¡UPSS 2! ¿Y AHORA DÓNDE ESTÁ NOÉ?

Alemanya 2020. Dir. Toby Genkel i Sean McCormack. Animació. El petit Finny, un curiós nestrià, i la seva millor amiga Leah, una aventurera *grym*, cauen accidentalment de l'arca que els anava a salvar de la fi del món. Salvats per un petit barril que els fa mantenir-se flotant, una forta tempesta els farà separar. Finny acabarà en un recòndit lloc on coneixerà altres animals de la seva mateixa espècie, mentre que la seva companya de viatge acaba en una paradisiaca illa, però envoltada de volcans. Contra tot pronòstic hauran de fer tot el possible per tornar a trobar-se i salvar-se mútuament una vegada més.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal Camprodoní	The Mauritània	-	17.00 i 20.00	17.00 i 20.00	-
MANLLEU		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal de Gràcia	Sentimental	-	-	19.00 (Cicle Gaudi)	-
RIBES DE FRESER		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Catalunya	Confidencias	-	19.00	-	-
RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal	Solo nos queda bailar	19.30 (Cine club Aricc)	-	-	-
	Wonder Woman 1984	-	17.00	17.00	-
	Nomadland	-	20.00	-	-
	Y Llovieron pájaros	-	-	19.45	19.30
VIC		Divendres	Dissabte i diumenge		De dilluns a dijous
Sucre	Mortal Kombat	18.10 i 19.45	11.45 (dg.), 13.30 (ds.), 16.00, 18.10 i 19.45		18.00 i 19.55
	Una joven prometedor	20.05	17.55 i 20.05		17.50
	Guardianes de la noche (...)	-	11.30 (dg.), 13.10 (dg.) i 15.45		-
	Detectiu Conan: la bala escarlata	18.00	11.30 (ds.), 11.40 (dg.) i 15.55		-

Upss 2 ¿ahora dónde está Noé?	17.10	11.30 (dg.) i 17.00	17.10
Upss 2! I ara on és Noé?	-	15.20	-
Una veterinaria en la Borgoña	20.35	18.40 i 20.25	20.35
El informe Auschwitz	20.20	20.20	20.00
Guardians de la nit: tren infinit	17.55	17.55	17.55
Tom i Jerry	-	11.35 (dg)	-
Tom y Jerry	-	15.40	-
Godzilla vs Kong	17.35 i 20.00	11.20, 13.30 (dg.), 15.40, 17.35 i 20.00	17.45 i 20.10
Península	18.05 i 20.05	16.00 i 20.05	18.05 i 20.05
Nomadland	20.15	18.10 i 20.15	20.15
Amanece en Calcuta	18.50	11.50 (dg.), 13.35 (ds.) i 16.10	18.50
Raya i l'últim drac	-	11.50	-
Otra ronda (VOSE)	-	-	20.00
Raya y el último dragón (3D)	17.50	17.50	17.50
Otra ronda	18.00 i 20.10	18.00 i 20.10	18.00 i 20.10

VIC		Dissabte	Diumenge	Dimarts	Dijous
L'Atlàntida	Entre dos aguas (VOSC)	-	-	20.00 (Cineclub Vic)	-
	Iñaki Lacuesta: curmetratges	-	-	-	20.00

CARDEDEU		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dijous
L'Esbarjo	Minari. Historia de mi familia	20.00	20.00	19.00	-
	El cargol i la balena	-	-	17.00	-
	Entre nosotras	-	-	-	20.00

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	El moderno Sherlock (...)	-	17.30	17.30	-
	Godzilla vs Kong	-	15.30	15.30	-
	Bajo las estrellas de París	16.30	20.30	20.45	18.15
	Una veterinaria en la Borgoña	18.15	18.45	-	16.30
	Nomadland	20.00 (VOSE)	-	18.45	20.00

GRANOLLERS		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts
Edison	Minari. Historia de mi familia	19.00 (VOSE)	19.00	19.00 (VOSE)	-
	Zog i els doctors voladors	-	12.00	12.00	-
	Nomadland	-	16.30	16.30 (VOSE)	-
	L'ofrena	-	-	-	19.00

GRANOLLERS		De divendres a dijous
Ocinè	Upss 2 ¿ahora dónde está Noé?	16.00 i 17.45
	Guardianes de la noche (...)	19.30
	Guardians de la nit: tren infinit	19.30 (dt. i dj.)
	Detectiu Conan: la bala escarlata	16.00 i 19.50
	Los Croods 2: una (...) (Atmos)	18.00
	Mamá María	16.00 i 20.15 / 17.30 (dl. a dj.)
	Guardianes de la (...) (VOSE)	18.00 / 19.00 / 17.30 (dv., ds. i dg.)
	Mortal Kombat	17.00 i 19.15 / 15.45, 18.00 i 20.10
	Tom y Jerry	16.15 i 18.15
	Godzilla vs Kong	20.10 / 16.00 i 18.10
	Una veterinaria en la Borgoña	16.00 / 20.20
	Una joven prometidora	18.00 i 20.10
	Nomadland	16.00 i 18.00
	Península	20.00
	Península (VOSE)	16.45
	Pequeños detalles	19.45
	El padre	16.10
	Ruega por nosotros	18.00
	Monster hunter	20.00
	Trolls 2: Gira Mundial	15.45
	Otra ronda	17.40 i 19.50

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

HORIZONTALS: 1. Modalitat d'enriquiment polític que se sol tapar amb roba. Una mica de cada / 2. No té pèls, aquest (però és un cuc). Idèntica a la segons quina ciència / 3. La fi d'algú. Un gangli com aquest és la pesta. S'equivoca correctament / 4. El de la borbonalla cada dia trontolla més. Posar nom a la criatura tal com ho fan els Yankees / 5. Trenc al cap a causa del xoc amb un xibec. Pot semblar una animalada, però és el berenar / 6. Aquest cuc el que no té és cap. Dilata tant la creació artística que no pot ser un professional / 7. Reacció química que deixa l'oncle força lisiat. Introducció al taekwondo / 8. Segueixis els ensenyaments per noies repipis. Al·ludeix a coses d'ells / 9. El kosovar ho té inscrit als cromosomes. Inspecció a l'abast de qualsevol testimoni. Màquina de tren / 10. I el vagó de cua. Donen pas a les seqüències rebobinades. Robava de rebaixes el sortint de la fusta / 11. Beneficiari d'un feu. Aquí hi ha gat escapçat / 12. La d'Ikea no tothom la troba bona. Empolvoro en Salgot amb sal / 13. De l'animal de closca tan dura que es pot fer servir de test. Varietat de llorer xic que es troba a Mallorca.

VERTICALS: 1. Cau del làtex amb un soroll com ara 'txu, txu'. Espera els llaminers amagat rere la porta / 2. Moment àlgid d'un bon repòquer. Paràlisi que va deformar el pobre Curtis. Enemics de Dir l'Essencial / 3. Maquilla amb naturalitat els qui són massa tímids per fer-ho. Què és, idò, sinó un ianqui d'abans dels ianquis? / 4. Dels veïns ajuntats per jugar amb Geyper. Fa temps que va deixar de ser moderna / 5. Tub deformat. Si és rabiüda és per culpa de la glàndula. Punta de llança / 6. I punta de punta. Monument al gal gros a la plaça del Cinc d'Oros. Àpat escassament tecnològic / 7. Obstinades com amenaçadores tenalles. Al segle XX es va començar a enriquir, i encara dura / 8. De vegades el triomf és poder sortir. Arbres a passeig / 9. Fereix dolorosament el carrer dels gitanos del Raval. Consonant per llegir / 10. L'H tal com sona. Zona de contacte entre rajoles. Si no és ella s'hi assembla força / 11. Abordar el tema del tractor. Prou bàrbar, el drope, per fer-se passar per una unitat ferroviària / 12. El mascle més malparit de Cervera. Està quiet perquè per dins seu pugui girar el rotor.

SUDOKUS

AMIC

Dificultat: mitjana

		1	6		2		9	4
			8	9		3		
9		8	7					
6		2	9		5			
1	3		2	6				
				4				2
7		6					2	
4				2	8			
	5			7		4		1

Dificultat: fàcil

		1		2	4	8		9
	4		9		6		3	
	5		8					2
1		7		9				
2					1	5		
4	9				8			6
	1	8						
	2					9	6	7
6	7	9				3	1	

SOLUCIONS

2	5	9	3	7	6	4	8	1
4	1	3	5	2	8	7	6	9
7	8	6	4	1	9	5	2	3
8	9	7	1	4	3	6	5	2
1	3	5	2	6	7	9	4	8
6	4	2	9	8	5	1	3	7
9	6	8	7	3	4	2	1	5
5	2	4	8	9	1	3	7	6
3	7	1	6	5	2	8	9	4

Dificultat: mitjana

6	7	9	5	4	2	3	1	8
5	2	4	1	8	3	9	6	7
3	1	8	7	6	9	4	2	5
4	9	5	2	3	8	1	7	6
2	8	6	4	7	1	5	9	3
1	3	7	6	9	5	2	8	4
9	5	3	8	1	7	6	4	2
8	4	2	9	5	6	7	3	1
7	6	1	3	2	4	8	5	9

Dificultat: fàcil

T	E	S	T	A	C	I	L	L	O	R			
I	D	E	V	A	S	N	E	N	S	A	L	G	O
F	E	U	D	A	T	A	R	I	A	T			
N	O	E	S	R	E	B	A	V	A				
O	O	S	O	O	S	O							
C	U	R	S	I	S	I	S	I	S	I			
T	I	O	L	I	S	I	T	A	E				
U	C	I	L	E	T	A	N	T					
X	I	R	I	B	E	G	R	U	C	O			
T	R	O	N	B	A	T	E	J	A	R			
U	B	U	B	O	N	I	C	R	B				
A	O	U	E	T	E	X	A	C	T	A			
C	O	R	U	P	E	L	A	C					